

sonen die in '41 maar stellig ook velen die in '40 door de *Sicherheitspolizei* gearresteerd waren.

Met betrekking tot de gearresteerde leden van een aantal illegale groepen weten wij precies welke omvang de *Abtrennung* had. Het '*Jahresbericht 1942*' van de *Sicherheitspolizei und SD*¹ bevat die gegevens namelijk voor de OD, de Leeuwengarde, de Oranjegarde, de sabotagegroep van de Delftse meubelfabrikant K. Koet en de groep 'Door Eenheid Victorie'.² Deze vijf groepen hadden in totaal vóór 31 december '42 (d.w.z. ten dele in '42, ten dele in '41) 663 arrestanten opgeleverd (daarvan de OD alléén 457); van die 663 waren 286 vrijgelaten (uit de OD: 183) en was de zaak van 112 nog in onderzoek (OD: 84). *Abgetrennt*, d.w.z. naar concentratiekampen in Duitsland gezonden, waren 92 gevangenen (50 OD'ers), en de resterende 173 gevangenen (140 OD'ers) waren berecht. Van die 173 waren 40 tot gevangenisstraffen veroordeeld (28 OD'ers) en tegen 133 (112 OD'ers) was een doodvonnis geveld; 96 doodvonnissen waren uitgevoerd, alle met betrekking tot OD'ers. De lezer zal wellicht in dit geval het *Abtrennungs*-percentage (er waren 92 *Abgetrennten* op een totaal van 265 personen, in wier gevallen, de vrijgelatenen uitgezonderd, een beslissing genomen was) nogal laag vinden: ruim 34%, maar daarbij moet bedacht worden dat het beeld dat deze cijfers geven, scheefgetrokken is doordat kennelijk beslist was dat een zo groot mogelijk aantal leden van de omvangrijkste groep, de OD, niet *abgetrennt* maar berecht moest worden.

Bij andere categorieën arrestanten, vooral bij communisten, werd de omweg via de berechting vermeden. Een typerend voorbeeld vermeldden wij al in deel 5 (hoofdstuk 9, in de paragraaf 'De illegale CPN'). Begin '42 had Lages in Amsterdam ca. honderd communisten in arrest aan wie slechts ten laste gelegd kon worden dat zij communistische pamfletten verspreid hadden; hij had, berichtte hij toen aan Harster, het personeel niet om die honderd '*gerichtsfertig machen zu lassen*', maar daar had hij een oplossing voor gevonden: hij had het *Reichssicherheitshauptamt* voorgesteld, alle honderd naar concentratiekampen in Duitsland over te brengen.³ 'Wij nemen aan', schreven wij in deel 5, 'dat het *RSHA* daar van harte mee instemde.'

¹ '*Meldungen aus den Niederlanden, Sonderbericht: Jahresbericht 1942*', p. 9-12. ² Dit was een onduidelijke verzetsgroep uit Rotterdam-Schiedam die, schijnt het, de creatie was van een Rotterdamse oplichter: hij zamelde geld in dat, naar hij beweerde, voor familieleden van zeevarenden en voor de aankoop van wapens bestemd was; enkele van de 'leden' hadden ook zelf wapens, waaronder negentiende-eeuwse sabels, in hun bezit. ³ Telexbericht, 25 jan. 1942, van W. Lages aan W. Harster (*HSSuPF*, 163c).